

ROMANIA

EXPUNERE DE MOTIVE

I. PREAMBUL

Rațiunea reglementării. Prezenta propunere legislativă are ca obiect modificarea articolului 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în continuare „*Codul penal*”, în sensul reconfigurării și extinderii incriminării penale a faptei de Hărțuire sexuală în scopul sporirii protecției victimelor.

Hărțuirea sexuală reprezintă o faptă penală contra libertății și integrității sexuale, ce aduce în mod inerent atingere gravă la adresa demnității persoanei, a cărei manifestare s-a diversificat semnificativ în ultimii ani, în special prin intermediul mediului digital și al relațiilor profesionale atipice.

La nivelul Codului penal, reglementarea infracțiunii de Hărțuire sexuală, deși a constituit un pas important în protejarea integrității morale și psihologice a victimelor, nu mai reflectă pe deplin realitățile sociale contemporane și formele moderne prin care comportamentele abuzive se pot manifesta și concretiza.

În practică, limitele de tipicitate ale textului penal pot genera dificultăți de aplicare și pot lăsa în afara sferei de protecție anumite conduite repetate sau insidioase care produc un climat intimidant, ostil ori degradant pentru victimă. Actualizarea cadrului normativ este, prin urmare, necesară pentru a asigura o protecție efectivă a demnității umane, pentru a armoniza legislația națională cu evoluțiile dreptului european și cu standardele moderne de protecție a victimelor, precum și pentru a consolida rolul preventiv al dreptului penal în combaterea fenomenului de Hărțuire sexuală.

Astfel, din analiza reglementărilor penale ale altor state ale Uniunii Europene s-a constatat o tendință de **extindere a incriminării Hărțuirii sexuale** de natură a cuprinde o serie de fapte și circumstanțe noi, urmare a evoluției relațiilor sociale și a necesității unei protecții eficiente a victimelor.

Plecând de la fizionomia actuală a prevederilor art. 223 Cod penal, actuala propunere legislativă urmărește incriminarea penală a mai multor fapte săvârșite cu intenție care cad sub incidența unei forme specifice de Hărțuire sexuală, precum și extinderea incriminării în afara relațiilor de muncă.

II. DIAGNOZĂ

Configurația normativă actuală. La momentul de față, fapta de Hărțuire sexuală este incriminată de prevederile art. 223 Cod penal:

- (1) *Pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare, dacă prin aceasta victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.*
- (2) *Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.*

Ca atare, la ora actuală, incidența faptei de Hărțuire sexuală depinde de existența unei *situații premisă* sub forma unei relații de muncă sau a unei relații similare, de natură să creeze victimei o stare de intimidare sau de umilință.

Mai mult, **elementul material** specific este reprezentat de *Pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală* ceea ce comportă o limitare evidentă: calificarea faptei penale drept o *infracțiune de obicei* (ce semnifică necesitatea repetării elementului material de cel puțin două ori pentru a fi incidentă reținerea faptei în sarcina făptuitorului).

În ceea ce privește consecințele faptei, urmare imediată este caracterizată de atingerea adusă libertății sexuale a victimei.

Or, realitatea socială arată că Hărțuirea sexuală nu se consumă exclusiv în sfera relațiilor muncă și similare acestora. În mod practic, comportamentele de pretindere inadecvate a unor favoruri sexuale și manifestările concertate în spații publice pot apărea în contexte diverse: în relații de prestări servicii, în mediul educațional, în relații de dependență informală ori, frecvent, în spațiul public și în interacțiuni mediate digital. Tendința europeană este de a delimita și sancționa mai clar aceste conduite, pentru a evita atât „zona de impunitate”, cât și încadrarea unor situații în sfera exclusiv disciplinară/civilă, acolo unde gravitatea lor ar fi trebuit să justifice o reacție penală.

Analiza incriminării Hărțuirii sexuale în dreptul comparat.

La nivelul legislației penale din Franța, fapta de Hărțuire sexuală¹, precum în legislația românească, necesită un caracter repetat al activităților cu conotație sexuală pentru a se reține incidența infracțiunii de hărțuire sexuală, existând, totuși, trei excepții de la această regulă:

¹ I. - Le harcèlement sexuel est le fait d'imposer à une personne, de façon répétée, des propos ou comportements à connotation sexuelle ou sexiste qui soit portent atteinte à sa dignité en raison de leur caractère dégradant ou humiliant, soit créent à son encontre une situation intimidante, hostile ou offensante.

L'infraction est également constituée :

1° Lorsque ces propos ou comportements sont imposés à une même victime par plusieurs personnes, de manière concertée ou à l'instigation de l'une d'elles, alors même que chacune de ces personnes n'a pas agi de façon répétée ;

2° Lorsque ces propos ou comportements sont imposés à une même victime, successivement, par plusieurs personnes qui, même en l'absence de concertation, comportements caractérisent une répétition.

II. - Est assimilé au harcèlement sexuel le fait, même non répété, d'user de toute forme de pression grave dans le but réel ou apparent d'obtenir un acte de nature sexuelle, que celui-ci soit recherché au profit de l'auteur des faits ou au profit d'un tiers.

III. - Les faits mentionnés aux I et II sont punis de deux ans d'emprisonnement et de 30 000 € d'amende.

- Situația în care fapta cu conotație sexuală este realizată de mai multe persoane în mod concentrat sau la instigarea uneia dintre ele;
- Situația în care activitățile cu conotație sexuală sunt realizate în mod succesiv de mai multe persoane, fără să aibă caracter concentrat, dar acestea cunosc posibilitatea de a rezulta un caracter repetat;
- Existența unei presiuni serioase cu scopul de a obține un act natură sexuală în beneficiul oricărei persoane.

La nivelul **Portugaliei**, ultimele modificări legislative aduse cu privire la fapta de Hărțuire sexuală² vizează propunerile cu natură sexuală adresate unei persoane, fără condiționări suplimentare privind caracterul repetat sau existența unei relații de muncă sau asimilată.

În ceea ce privește incriminarea penală din **Olanda**, urmare a modificărilor legislative din anul 2024, au fost incriminate³ comentariile, gesturile sau sunetele de natură sexuală realizate în public dacă poate să creeze asupra victimei o stare de frică, umilință sau alte asemenea.

În ceea ce privește reglementarea din **Belgia**⁴, se remarcă și la nivelul acestui stat tendința de extindere a sferei de incidență a incriminării penale a Hărțuirii sexuale în sensul necondiționării sale de existența unui raport de muncă sau asimilat și nici de existența unei repetiții a săvârșirii elementului material.

Astfel, la nivelul statelor Uniunii Europene, se pot observa tendințele legislative recente orientate spre consolidarea protecției penale și a mecanismelor de prevenire și sancționare a faptei de Hărțuire sexuală, în acord cu standardele stabilite prin Convenția de la Istanbul și cu preocuparea

Ces peines sont portées à trois ans d'emprisonnement et 45 000 € d'amende lorsque les faits sont commis :

1° Par une personne qui abuse de l'autorité que lui confèrent ses fonctions ;

2° Sur un mineur de quinze ans ;

3° Sur une personne dont la particulière vulnérabilité, due à son âge, à une maladie, à une infirmité, à une déficience physique ou psychique ou à un état de grossesse, est apparente ou connue de leur auteur ;

4° Sur une personne dont la particulière vulnérabilité ou dépendance résultant de la précarité de sa situation économique ou sociale est apparente ou connue de leur auteur ;

5° Par plusieurs personnes agissant en qualité d'auteur ou de complice ;

6° Par l'utilisation d'un service de communication au public en ligne ou par le biais d'un support numérique ou électronique ;

7° Alors qu'un mineur était présent et y a assisté ;

8° Par un ascendant ou par toute autre personne ayant sur la victime une autorité de droit ou de fait.

² Whoever harasses another person, practising before her acts exhibitionist in character, formulating proposals of a sexual tenor or embarrassing her with contact of a sexual nature, is punished with a penalty of imprisonment of a year, or a penalty fine of up to 120 euros if a more serious penalty is not applicable under any other legal provision

³ Anyone who publicly and intrusively sexually approaches another person by means of comments, gestures, sounds or touches in a manner that can be considered frightening, humiliating, offensive or degrading, will be punished with imprisonment of not more than three months or a fine of the third category.

⁴ Art. 237. Le harcèlement

Le harcèlement consiste à, délibérément, perturber la tranquillité d'une personne, même s'il s'agit d'une seule fois ou que cela résulte d'un seul acte, alors qu'on savait ou aurait dû savoir qu'on affecterait gravement par ce comportement la tranquillité de la personne visée.

Cette infraction est punie d'une peine de niveau 2.

Art. 238. Le harcèlement aggravé

Le harcèlement est puni d'une peine de niveau 3 si:

1° la victime est un mineur ou une personne en situation de vulnérabilité;

2° l'infraction a été commise par une personne qui se trouve en position d'autorité ou de confiance par rapport à la victime;

3° l'infraction a été commise par deux ou plusieurs personnes.

tot mai accentuată a statelor de a combate formele de violență și abuz de natură sexuală în toate mediile sociale și profesionale.

III. PROGNOZĂ

Propunerea legislativă preconizată are în vedere următorul conținut normativ:

(1) Pretinderea în mod repetat de favoruri de natură sexuală, dacă prin aceasta victima a fost intimidată sau pusă într-o situație umilitoare, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Se poate observa că norma preconizată de la alineatul (1) preia forma actuală a incriminării penale, prin menținerea caracterului *de obicei* al infracțiunii, însă, cu eliminarea condiției preexistenței unui raport de muncă sau a unei relații similare care, în mod indirect, califica inclusiv Subiectul activ.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a fost comisă în cadrul unei relații de muncă sau al unei relații similare, limitele de pedeapsă se majorează cu jumătate.

Existența situației premisă a raportului de muncă sau al unei relații similare face obiectul unei **variante agravate** ce determină majorarea limitelor de pedeapsă cu jumătate față de limitele pedepsei prevăzute pentru **varianta tip**.

Cu atât mai mult, având în vedere tendința de extindere a ocrotirii victimelor, se impune un standard ridicat de protecție în cadrul raporturilor de muncă sau similare acestora, având în vedere amplificarea modalităților în care Hărțuirea sexuală se poate manifesta în mediul profesional contemporan.

(3) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează și fapta de a pretinde favoruri de natură sexuală dacă a fost utilizată orice formă de prestune asupra victimei, dacă este de natură să îi producă o stare de temere, chiar dacă nu are un caracter repetat, atunci când:

- a) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului;*
- b) fapta a fost comisă de către un membru al familiei sau de către o persoană care conviețuiește cu victima;*
- c) victima se află într-o stare de vulnerabilitate vădită, datorată vârstei, bolii, unui handicap fizic sau psihic, sarcinii sau unei situații de dependență;*
- d) fapta a fost săvârșită de două sau mai multe persoane împreună.*

În același sens, pentru situațiile în care are loc chiar și o unică manifestare a elementului material, dar raportat la efectele faptei se reliefează caracterul vădit grav al faptei, se impune extinderea incriminării penale printr-o nouă variantă asimilată. Astfel, norma preconizată urmărește protecția victimelor și în acele situații care erau excluse prin prisma actualei configurații normative a Hărțuirii sexuale, deși maniera de săvârșire a faptei prezenta un pericol social sporit.

(4) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(5) În cazul faptelor săvârșite în condițiile alin. (3) lit. a)-c), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu."

Se menține condiția de procedibilitate, respectiv formularea plângerii prealabile de către persoana vătămată, în scopul angajării răspunderii penale a făptuitorului.

Cu titlu de excepție, în situațiile prevăzute la alin. (3) lit. a)-c), acțiunea penală va putea fi pusă în mișcare din oficiu în contextul în care victima se află într-o vădită stare de vulnerabilitate [a se vedea, spre exemplu, art. 193 alin. (2¹) relativ la alin. (4) Cod penal].

IV. CONCLUZII

La nivelul legislației penale române, apreciem că se impune reconfigurarea incriminării faptei de Hărțuire sexuală, pentru a promova necesitatea **protecției victimelor** și pentru a combate orice faptă de natură să lezeze libertatea sexuală și demnitatea persoanelor.

Prin modificările propuse, inițiativa legislativă consolidează protecția penală a demnității și libertății sexuale, corectând o limitare structurală a textului în vigoare (dependența incriminării de existența unei relații de muncă) și introducând două ipoteze indispensabile într-o reglementare modernă: presiunea cu finalitate sexuală aptă să inducă temere chiar și fără repetare și conduita concertată de grup în spațiul public.

*

Având în vedere aceste considerente, vă propunem spre dezbatere și aprobare prezenta propunere legislativă.

În numele inițiatorilor,

DEPUTATĂ USR

DIANA-ANDA BUZOIANU

SENATOARE PNL

GABRIELA HORGĂ

DEPUTATĂ PSD

SILVIA MIHALCEA

DEPUTATĂ UDMR

CSEPP ÉVA-ANDREA

LISTA INIȚIATORILOR PROPUNERII LEGISLATIVE

pentru modificarea art. 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal

NR.	DEPUTAT/SENATOR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	DOBREA ELENA - ADELINA	USR	
2.	RUS VASILE-CIPRIAN	USR	
3.	Stefanescu George	U.S.P.	
4.	Oprea Mihail	USR	
5.	CIBU BEACONU RUXANDA	USR	
6.	Bocea Marius	USR	
7.	SPATARU SIMONA	USR	
8.	BOCHILEANU GEORGE-CATALIN	USR	
9.	ANGHEL RAZVAN-PAUL	USR	
10.	NEGOL ENEL-REMUS	USR	
11.	PIINDA CATALIN-EMIL	USR	
12.	PALIN CYNTHIA	USR	
13.	SIPES SARIN	USR	
14.	DIANA STOICA	USR	
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

LISTA INIȚIATORILOR PROPUNERII LEGISLATIVE

pentru modificarea art. 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal

NR.	DEPUTAT/SENATOR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	SENDROIU VLAD-IOAN	USR	
2.	MURARIU OANA	USR	
3.	ALIN STOICA	USR	
4.	CORITIA ATATASIU	USR	
5.	Rodanu Bogdan	USR	
6.	CRISTIAN BRIAN	USR	
7.	GIUREGHIU ADRIAN	USR	
8.	BOLYANNA HANGAN	USR	
9.	TANASE ȘTEFAN	USR	
10.	BLAGA ANIEL	USR	
11.	Eufreco Felix	USR	
12.	MORVSSI GEORGE	USR	
13.	COLIBAN ALLEN	USR	
14.	Paraschescu Ovidiu	USR	
15.	Dimitriu Alexandru	USR	
16.	PLUJAR ANDREI	USR	
17.	ȘTELIAN ION	USR	
18.	GHEORGHIU ANDREI	USR	
19.	DRĂGOESCU CĂZAR MIHAIL	USR	
20.	Mihail Rădu	USR	

LISTA ÎNȚIATORILOR PROPUNERII LEGISLATIVE

pentru modificarea art. 223 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal

NR.	DEPUTAT/SENATOR	PARTID	SEMNĂTURĂ
1.	VICTORIA STOTAN	PSD	
2.	SILVIA MIHALCEA	PSA	
3.	ENE CORINA	PSD	
4.	ISAC MARIUS	PSD	
5.	NIHUTI BOBARN	PSA	
6.	CONSTANTINESCU PERGIA	PSD	
7.	Ghigiu Alexandru Mihai	PSA	
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			